

Ombrejat d'oliveres

Salvador Espriu va elogiar-la l'any 1951. Quan va traduir *The Waste Land* (*La terra erma*), de T. S. Eliot, Carles Riba, que havia estat professor seu a l'Escola de Bibliotecàries, la va ajudar. Avui, Pere Gimferrer en té una gran opinió. Però què va passar entremig? Rosa Leveroni es va anar apagant. Va deixar d'escriure. La gent, si és que l'havia tinguda mai gaire en consideració, va anar oblidant-la i la va deixar de llegir. Alguns dels seus poemes eren inèdits i van continuar essent inèdits; d'altres s'havien d'anar a buscar a diaris o a revistes; a les llibreries, només es podia trobar *Poesia* (1981), que incloïa *Epigrames i cançons* (1938) i *Presència i record* (1952), els seus dos únics llibres. Ben mirat, Rosa Leveroni va anar fent sempre el mateix llibre, millorant-lo cada cop més i deixant de banda molts de poemes. Jo vaig llegir-la per primer cop gràcies a una edició bilingüe d'Igitur, *La casa desierta y otros poemas* (2000). Em va agradar, tot i els errors que resulta que hi havia. En aquells anys, Abraham Mohino pràcticament ja tenia enllestida l'edició de la *Poesia completa* de Rosa Leveroni que Quim Curbet publica aquest mes. La majoria dels poemes d'aquella edició d'Igitur eren inèdits. Mohino em

Xavi Riquelme 2010

La Llibreteria

Parlo amb Felip Ortega pocs dies després d'haver sabut que La Llibreteria de Girona tancava les portes. No era un mal negoci. Contra el que força gent ha dit, tampoc no havien triat un mal barri. El problema ha estat la crisi, la baixada generalitzada de consum –no només de llibres– i el finançament. Sobretot el finançament. Com tantes altres petites i mitjanes empreses, funcionaven amb pòlissa de crèdit. N'hi ha hagut prou que els bancs no hagin volgut renovar-la perquè hagin decidit tancar. «No ens podíem arriscar més». El seu problema ha estat, doncs, el mateix problema de tants, aquest teixit de petites i mitjanes empreses que feia d'entramat al país i que s'està esvainent com els núvols un dia de vent.

diu que van aixafar-li la feina que havia fet. Han hagut de passar deu anys perquè acabés la seva recopilació i decidís publicar-la. A més –no ens enganyem–, la poesia quasi no té editors. Ni lectors. Per això encara és més d'agrair que, fa uns mesos, Quim Curbet hagi editat també la *Poesia essencial* de Rosa Leveroni. La tria ha anat a càrrec d'Abraham Mohino i de Mònica Miró. El dia que la va presentar, Antoni Clapés va dir que aquesta antologia era com si fos un llibre nou de la poeta. L'últim. En total, seixanta-dos poemes. Els millors, segons Mohino. La *Poesia completa*, que si no ha aparegut està a punt d'aparèixer aquests dies, inclou el centenar llarg d'inèdits que Rosa Leveroni havia anat rebutjant. Tenen qualitat, però el millor tast, el més olorós, és a la *Poesia essencial*. Poeta de l'experiència, lligada sempre a la vida, Leveroni parlava dels seus amors, de la seva experiència amorosa i de les morts i dels paisatges que l'havien marcat. Entre els morts, Joaquim Vergader, un noi jove de Llavanes que ella va estimar, força abans que s'enamorés de Ferran Soldevila. Entre els paisatges, Mallorca, Llavanes, el Canigó, Valldemossa i, naturalment, Cadaqués. Leveroni pensava en Cadaqués quan va escriure: «del teu mar coral·lí on es bressava / el somni acollidor, ara retorna, / com l'amor retrobat, la teva imatge / amb un desig novell dels teus pendissos / ombrejats d'olivars i d'herba rossa, / poblet de pescadors [...]».